

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 40 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dljaškem semenšču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjižar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Za Trst je treba Slovencem več zanimati se.

Z velikim veseljem opazujemo, kako nenavadno požrtvovalno Čehi darove zbirajo, da bi si zopet narodno gledišče postavili, katero jim je bilo ljubo in drago, kakor oko vsakemu človeku. Tako se obrača skrb in pozornost vsakega duševnega naroda zdaj na to zdaj na drugo stvar, kakor ravno časovne razmere nanašajo.

Srčno veselje bo prešinilo vsakega Slovence, kedar se bode moglo reči: V mestnem zboru bele Ljubljane sedi narodna večina, v deželnem zboru in odboru odločuje narodna stranka, to je, Slovenec je vendar enkrat gospod postal v svojej domovini. Žilava vstrajnost ljubljanskih Slovencev nam je porok, da se te lepe nađe v kratkem času izpolnijo. Potem pa bo potrebno druga važna mesta na slovenskej zemlji priboriti si nazaj, ali vsaj ojačiti se ondi v tolikej meri, kakor to zahteva število slovenskega prebivalstva. Takšno mesto je Trst. Kakor je Ljubljana imenitna za Slovence kot središče narodnega gibanja in duševnega delovanja, tako je Trst v svojem pomenu kot največje trgovsko mesto ne samo na Slovenskem nego sploh na Jugoslovanskem preimeniten. Nemška brošura, ki se je nedavno izdala v Lipsiji, pripoveduje, kako važen je Trst za — Nemce. Tem bolj se mora vsak Slovenec zanimati za to mesto, ker leži na slovenski zemlji. In kaj bo tam Slovence bolj zanimalo, kakor položaj, v katerem se nahaja slovenski živelj?

Po zadnjem številjenji šteje tržaško ozemlje 141.000 prebivalcev; med temi je 48.000 Slovencev, 26.000 v mestu, 22.000 v okolici. Da se je število po narodnosti in nepristransko, ne pa po obsevalnem jeziku vršilo, bi se jih gotovo še več naštel; tedaj je dobra tretjina vskljud neugodnim razmeram slovenska. Teh 48.000 Slovencev ima 1) „Slovansko čitalnico“ v mestu; v okolici se snuje nova namesto umrle rojanske. 2) „Politično društvo „Edinost“, ki tudi izdaja tednik po imenu „Edinost“. 3) „Podporno delalsko društvo“ in v zadnjem času osnovano „Tržaško podporno društvo“. Snuje se tudi „Banka“.

Zraven „Podpornega delalskega društva“, ki šteje nad 500 udov, je gotovo list „Edinost“ velike važnosti, kajti ta list smemo smatrati kot glasilo ogromne večine ne samo tržaških nego tudi v obče primorskih Slovencev. Kdor razmere na lastne oči pozna, mora priznati, da je čudovito, kako more pri tolikem pomanjkanji delalnih inteligentnih ljudij še sploh list izhajati; in dobro uredovanega lista je vsakej stranki treba kakor ribi vode; zraven duševnih močij pa je listu tudi treba gnotne podpore. V Mariboru se je izemila misel, osnovati Slovensko Matico, v Mariboru se je ustanovil „Slovenski Narod“ z lastno tiskarno, v Mariboru se je ustanovil „Slov. Gospodar“ in kat. tiskovno društvo; od tod si tudi dovoljujem kot poznalec tržaških razmer Slovence opozorjati na važnost slovanskega lista v Trstu. V tem lahko Slovenci svoje rojake na Primorskem podpirajo, da se v obilnem številu naročnjejo na njihovo glasilo. „Edinost“ velja za vse leto 4 fl. 40 kr., za polu leta 2 fl. 30 kr., za četrt leta 1 fl. 20 kr. Memogredé omenim, da so štajerski Slovenci, severni slovenski bojevniki radi požrtvovalnosti, odločnosti in previdnosti, na dobrem glasu pri Primorcih.

Italija sedaj osamljena mej evropskimi vele-vlastmi ne bo mogla odslej tako odločno prežati po slovenskih pokrajinah, in to bo tudi nekoliko olajšalo delo južnim rojakom našim.

V Trstu živi mnogo hrvaških in srbskih trgovcev; naj bi se nekoliko vzdramili in se iz ožje domovine opomnili, da bi se v javnosti kazali kot Slovani, se s Slovenci združili in vsi zajedno slovanski živelj tako častno zastopali, kot nekdanj, ko je Slovanska čitalnica bila najodličnejše društvo.

Karol Glaser.

O ljudskem šolstvu na slovenskem Koroškem.

(Spisal V. J.)

IV. Še boljše čudno se nam zdi, da je tedanja vlada sploh o učnem jeziku povpraševala. Uže